

БҰЙРЫҚ

Астана қаласы

Астана қаласы

ПРИКАЗ

№ *05-03-7-88P*

город Астана

**«Қазаэронавигация» РМК
бас директорының міндетін атқарушының
2018 жылғы 17 қыркүйектегі №05-03-8-635
бұйрығына өзгерістер енгізу туралы**

«Қазаэронавигация» РМК Жарғысының 26-тармағы 6) тармақшасына сәйкес
БҰЙЫРАМЫН:

1. «Қазаэронавигация» РМК бас директорының міндетін атқарушының
2018 жылғы 17 қыркүйектегі №05-03-8-635 бұйрығына мынадай өзгерістер
енгізілсін:

Аталған бұйрықтың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Осы бұйрыққа 1 және 2-қосымшаларға сәйкес
«Қазаэронавигация» РМК-ның сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты» және
«Қазаэронавигация» РМК-ның сыбайлас жемқорлыққа және алаяқтыққа қарсы іс-
қимыл саясаты бекітілсін.»;

Аталған бұйрыққа 2-қосымша осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес редакцияда
жазылсын.

2. Баспасөз хатшысы А.С. Баянды осы бұйрыққа қосымшаны ans.kz
интернет ресурсында «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл» бөлімінде
орналастырсын.

3. Басқарушы директор – аппарат басшысы Б.С. Смагулов осы бұйрықты
«Қазаэронавигация» РМК орталық аппараты мен филиалдары жұмыскерлеріне
мәлімдесін.

4. Осы бұйрықтың орындалуын өзім бақылаймын.

5. Осы бұйрық оған қол қойылған күннен бастап күшіне енеді.

Бас директор

Ф. Богдашкин

Орынд.: Н. Даниев
Тел. 701-024

«Қазақэронавигация» РМК
бас директорының
2025 жылғы « 19 » 08
№ 44-186 бұйрығына
қосымша

«Қазақэронавигация» РМК-ның сыбайлас жемқорлыққа және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл саясаты

1. Жалпы ережелер

1.1. Осы «Қазақэронавигация» РМК (бұдан әрі — Кәсіпорын) сыбайлас жемқорлыққа және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл саясаты (бұдан әрі — Саясат) Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы заңнамасына, сондай-ақ Кәсіпорынның ішкі актілеріне сәйкес әзірленді.

1.2. Саясат сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар мен алаяқтық әрекеттердің алдын алу жөніндегі мақсаттарды, қағидаттар мен шараларды айқындайды, сондай-ақ оның орындалуын бақылау жауапкершілігі мен тәртібін бекітеді.

1.3. Саясаттың ережелері Кәсіпорынның барлық лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлері үшін міндетті.

2. Терминдер мен анықтамалар

2.1. Саясатта пайдаланылатын терминдер заңнамада және Кәсіпорынның ішкі құжаттарында белгіленген мәндерде қолданылады:

2.1.1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт – Кәсіпорын қызметі үшін белгіленген, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесі;

2.1.2. Комплаенс қызметі – негізгі міндеті Кәсіпорын мен оның жұмыскерлерінің Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету болып табылатын құрылымдық бөлімше;

2.1.3. Параға коммерциялық сатып алу – Коммерциялық немесе өзге де ұйымда басқару функцияларын орындайтын адамға ақшаны, бағалы қағаздарды немесе өзге мүлікті заңсыз беру, сол сияқты оның өзінің қызмет бабын пайдаланғаны үшін, сондай-ақ параға сатып алуды жүзеге асыратын адамның мүдделеріне қызметі бойынша жалпы қамқорлығы немесе салғырттығы үшін оған мүліктік сипаттағы қызметтерді заңсыз көрсету;

2.1.4. Бақылау ортасы – тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелері шеңберінде жұмыс істейтін ішкі бақылау рәсімдерінің кешені. Бақылау ортасы ішкі

бақылаудың тиімді жүйесінің негізі болып табылады және оның қалған компоненттеріне әсер етеді;

2.1.5. **Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық** – бұл үшін заңда әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қайшы, кінәлі түрдегі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік);

2.1.6. **Материалдық залал** – Кәсіпорын жұмыскерінің кінәлі әрекеттері (әрекетсіздігі) нәтижесінде болған Кәсіпорын мүлкінің нақты азаюы немесе осындай мүліктің жай-күйінің нашарлауы, сондай-ақ мүлікті сатып алуға, қалпына келтіруге не жұмыскер үшінші тұлғаларға келтірген залалды өтеуге арналған қосымша шығындар не өзге де төлемдер;

2.1.7. **Материалдық емес залал** – Кәсіпорын жұмыскерінің кінәлі әрекеттерінен (әрекетсіздігінен) туындаған, Кәсіпорынның материалдық емес активтерінің жоғалуы, шектелуі не жай-күйінің нашарлауы, құқықтық қорғалуы, құпиялылығы, тұтастығы, қолжетімділігі, толықтығы, өзектілігі немесе құндылығы/пайдалылығы түріндегі анықталған сәтте тікелей және анық айқындалатын ақшалай көрінісі жоқ салдарлар;

2.1.8. **Материалдық емес активтер** – экономикалық құндылығы бар, бірақ материалдық емес (сезілмейтін) түрде бар ресурстар (зияткерлік меншік, ақпарат, құқықтар және т.б.);

2.1.9. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл** – Кәсіпорынның өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде Кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөніндегі, сондай-ақ олардың салдарларын жою жөніндегі кешенді шаралары.

2.2. Осы Саясатта пайдаланылған, бірақ мағынасы ашылмаған терминдер Қазақстан Республикасының заңдарына және кәсіпорынның ішкі актілеріне сәйкес түсіндіріледі.

3. Сыбайлас жемқорлыққа және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттер

3.1. Осы Саясат:

1) Кәсіпорында сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықты болдырмау жөніндегі тиімді шараларды іске асыру;

2) Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерінде сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа төзбеушілік кағидаттарын біркелкі түсіну мен қатаң ұстануды қалыптастыру;

3) Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерінің сыбайлас жемқорлық және алаяқтық құқық бұзушылықтарға және олардың кез келген

нысандары мен көріністеріндегі іс-әрекеттерге жол бермеу жөніндегі міндеттемелерін белгілеу;

4) Кәсіпорында сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықтың туындау тәуекелдерін төмендету мақсатында әзірленді.

3.2. Сыбайлас жемқорлыққа және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттарға қол жеткізу:

1) Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерін сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың қағидаттары мен талаптары туралы қорыту, түсіндіру және хабардар ету;

2) Кәсіпорынның сыбайлас жемқорлық және алаяқтық қызметке тартылу тәуекелін барынша азайту бойынша шаралар қабылдау, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықтың алдын алу бойынша алдын алу шараларын қолдану;

3) сыбайлас жемқорлық және алаяқтық жағдайлары туралы хабарлау үшін ақпараттық арналарды қамтамасыз ету;

4) Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерінің осы Саясаттың ережелерін, сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларын білу және сақтау міндеттерін белгілеу;

5) сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа нөлдік шыдамдылық мәдениетін қалыптастыру;

6) мүдделер қақтығыстарын болдырмау, анықтау және реттеу жолымен қамтамасыз етіледі.

4. Сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

4.1. Сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықты қабылдамау: Кәсіпорын сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықтың кез келген көріністерін қабылдамайды және олардың алдын алуға бағытталған шаралар кешенін іске асырады.

4.2. Жоғары басшылықтың мысалы (Tone at the Top): Кәсіпорын басшылары барлық деңгейдегі алаяқтық пен сыбайлас жемқорлықтың кез келген түріне ымырасыз қозқарас танытуы тиіс.

4.3. Жазаның бұлтартпастығы: Кәсіпорын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар мен алаяқтық туралы хабарламаларға уақытылы ден қояды және барлық анықталған кінәлі адамдарды олардың санына қарамастан жауапкершілікке тартады. Бұл сондай-ақ бұзушылықтар туралы адал хабарлаған жұмыскерлерге қатысты негізсіз санкциялардан бас тартуды білдіреді.

4.4. Үйлеспейтін міндеттерді бөлу: Кәсіпорын алаяқтықтың туындау және жасыру тәуекелдерін барынша азайту үшін лауазымдық міндеттерді бөлуді қамтамасыз етеді (мысалы, әзірлеу, бекіту және мониторинг бір жұмыскерге бекітіліп берілмейді).

4.5. Мүдделер қақтығысына жол бермеу: Кәсіпорын жұмыскерлері мүдделер қақтығысы болған кезде шешімдер қабылдауға ықпал етпеуі тиіс. Мұндай жағдайларда олар өз басшысына және Комплаенс қызметіне хабарлауға міндетті.

4.6. Тиісті сақтық және заңдылық: Кәсіпорын контрагенттермен, жұмысқа кандидаттармен және өзге де үшінші тұлғалармен іскерлік қатынастар туындаған/жалғасқан кезде олардың сенімділігін және мүдделер қақтығысының болмауын тексере отырып, тиісті сақтық танытады. Кәсіпорынның барлық іс-әрекеттері қолданыстағы заңнамаға және ішкі стандарттарға қатаң сәйкес келеді.

4.7. Атсалысу және өзара іс-қимыл: Кәсіпорын жұмыскерлер мен үшінші тұлғаларды бұзушылық белгілері туралы хабарлауға шақырады және олардың құпиялылығына кепілдік береді. Кәсіпорын сондай-ақ барлық мүдделі бөлімшелердің іс-қимылдарын үйлестіруді қамтамасыз етеді және мемлекеттік, құқық қорғау органдарымен өзара іс-қимыл жасайды.

4.8. Кешенділік және жүйелілік: Кәсіпорын активтердің кешенді сақталуын, орталықтандырылған басқаруды және тәуекелдердің үздіксіз мониторингін қамтамасыз ете отырып, сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа қарсы іс-қимылдың тиімді және ашық жүйесін құруға ұмтылады.

5. Жұмыскерлердің жол берілмейтін іс-әрекеттері мен мінез-құлық ережелері

5.1. Мынадай әрекеттерді Кәсіпорын жол берілмейтін және Кәсіпорын қызметімен үйлеспейтін іс-әрекет ретінде қарайды:

1) қандай да бір құндылықты, лауазымды алуға, тауарларды, жұмыстарды немесе көрсетілетін қызметтерді сатып алуға жәрдемдесуге, өзге де материалдық/материалдық емес игілікті немесе артықшылықты алуға тікелей немесе жанама уәде беру, ұсыныс немесе рұқсат беру;

2) параға коммерциялық сатып алу;

3) Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерінің заңда және/немесе Кәсіпорынның ішкі құжаттарында көзделмеген кез келген мүліктік игіліктерді (оның ішінде «пара беру», қарыз, қаламақы, сыйақы, жеңілдіктер немесе басқа пайда) қабылдауы;

4) жалған белгілер анықталған ұйымдарға, сондай-ақ меншік пен бақылау құрылымын дұрыс анықтау және құжатпен растау мүмкін емес қарсы агенттерге төленген төлемдер мен өзге де есеп айырысулар;

5) заңсыз төлемдер, төлемақылар және қандай да болмасын біреуге (жеке және заңды тұлғаларға) тікелей немесе жанама, жеке өзі не делдалдар арқылы мүліктік немесе өзге де пайда беру;

6) акцияларды, облигацияларды және өзге де бағалы қағаздарды қоса алғанда, кез келген түрдегі заңсыз сыйақыны беру және/немесе алу;

7) негізсіз жеңілдіктер алу;

8) алдау немесе сенімге қиянат жасау жолымен Кәсіпорынның материалдық және материалдық емес активтерін заңсыз иелену;

9) ақпараттық технологияларды пайдалана отырып жасалған алаяқтық әрекеттер;

10) Кәсіпорынға жеке пайда алуға (оның ішінде уақытша негізде) ұсыныс, уәде беру немесе жұмысқа орналастыруды ұсыну.

5.2. Кәсіпорын жұмыскерлері сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу мақсатында Кәсіпорын жұмыскерлерінің лауазымдық міндеттерін орындау бойынша мінез-құлқы (іс-әрекеттері) ережелерін көздейтін сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт талаптарын сақтауы тиіс.

6. Сыбайлас жемқорлыққа және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл шаралары

6.1. Кәсіпорын Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына және Кәсіпорынның ішкі құжаттарына сәйкес бақылау ортасын жетілдіру шараларын тұрақты негізде әзірлейді, оның ішінде:

1) Кәсіпорында қабылданған нормалар мен қағидаттар туралы және басқа да тәсілдермен хабардар ету арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттерді қоса алғанда, алаяқтықтың кез келген нысандары мен көріністеріне төзбеушілік қарым-қатынас жасау;

2) Кәсіпорында сыбайлас жемқорлық және алаяқтық фактілерін, сондай-ақ бұзушылықтар туралы хабарлаған адамдарға құпиялылыққа кепілдік беретін мүдделер қақтығыстарын қоса алғанда, кез келген бұзушылықтар туралы ақпараттандыру, оның ішінде жасырын ақпарат беру жүйесін құру;

3) контрагентті таңдау және жұмысқа кандидаттарды іріктеу кезінде тиісті сақтық және тәуекелге бағдарланған тәсіл қағидатын іс жүзінде жүзеге асыру;

4) үйлеспейтін міндеттерді бөлу қағидатын іске асыру және оның сақталуын бақылау;

5) Кәсіпорынның лауазымды тұлғаларының Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауы;

6) сыбайлас жемқорлық сипаттағы тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралардың тиімділігін қамтамасыз ету үшін сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне неғұрлым көп ұшырайтын Кәсіпорындағы лауазымдарды айқындау;

7) білім беру сипатындағы шаралар кешенін іске асыру, оның ішінде жұмыскерлерді оқыту жүйесін ұдайы жетілдіру, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне неғұрлым көп ұшырайтын лауазымдарды атқаратын жұмыскерлерді сыбайлас жемқорлыққа және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша қайта даярлау;

8) ішкі комплаенс аудит, қызметтік тергеп-тексеру және сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу.

7. Жауапкершілік

7.1. Кәсіпорын жұмыскерлері жол берілмейтін және Кәсіпорын қызметімен үйлеспейтін іс-әрекеттер жасағаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарына және Кәсіпорынның ішкі құжаттарына сәйкес қылмыстық, әкімшілік, азаматтық-құқықтық, тәртіптік және материалдық жауаптылықта болады.

7.2. Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасында белгіленген Кәсіпорынның лауазымды тұлғаларының қылмыстық жазаланатын әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайда сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді сақтамауы олардың өкілеттіктерін тоқтату/жұмыстан босату үшін негіз болып табылады.

8. Қорытынды ережелер

8.1. Саясатта реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасымен және Кәсіпорынның ішкі құжаттарымен реттеледі.

8.2. Егер Саясаттың жекелеген тармақтары Қазақстан Республикасының заңнамасын, Кәсіпорын Жарғысын өзгерту нәтижесінде олармен қайшы келсе, Саясат Қазақстан Республикасының заңнамасына және Кәсіпорын Жарғысына қайшы келмейтін бөлігінде қолданылады.
